

# รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)

## ประจวบ จันทร<sup>1</sup>

โรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

รับต้นฉบับ: 7 มีนาคม 2560    รับผิดชอบ: 17 เมษายน 2560

บทความวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) วิธิดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 4) ประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามประเมินคุณภาพ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าถ้อยแถลงเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย จากขั้นตอนที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาที่พบคือ โรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่บุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และการจัดการขั้นตอนที่ 2 พบว่ารูปแบบในการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ การกำกับติดตามดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการประเมินผลการเขียนรายงาน และการรายงานผล ส่วนแนวทางการดำเนินงานดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรยึดหลักการบริหารคุณภาพ (PDCA) ในทุกขั้นตอน ขั้นตอนที่ 3 พบว่าระดับคุณภาพในการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และขั้นตอนที่ 4 พบว่าระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

**คำสำคัญ:** รูปแบบการบริหาร ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)

<sup>1</sup> การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง ประจวบ จันทร ผู้อำนวยการโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 E-mail: Juntorn2502@hotmail.com

DOI: 10.14456/edupsr.2017.1

## Model management system for quality assurance in the school of Kuruprachachanutis school (Wankroo 2504)

Prachaub Juntorn<sup>1</sup>

Kuruprachachanutis school (Wankroo 2504)

Received: 7 March 2017 Accepted: 17 April 2017

Research Article

The objective of this research was to study the management system of quality assurance in education of Kuruprachachanutis (Wankroo 2504). The study comprised 4 stages including 1) determining the problems of the management system; 2) proposing a model and guidelines for the management system of the school; 3) assessing the performance of the management model; and 4) assessing the satisfaction of the use of management system. Research instruments were a Structured Interview Protocol, an Achievement Test, a Quality Assurance Evaluation Form, and a Satisfaction Evaluation Form. The statistics employed in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, and open-ended questions Content analysis.

Research results were: 1) there was a shortage on *Man, Money, Material, and Management* in the school; 2) proposed guidelines included preparation prior to the implementation, systematic and ongoing monitoring, followed by assuring the quality of education in the school, evaluating and writing a report and reporting guidelines. Such activities should be done according to quality management principles (PDCA) at every stage. 3) the performance of the management model in this school was at a high level, and 4) the satisfaction of the management model was at the highest level.

**Keywords:** management model, quality assurance systems, Kuruprachachanutis school

---

<sup>1</sup>Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to to Prachaub Juntorn

Kuruprachachanutis school (Wankroo 2504) E-mail: Juntorn2502@hotmail.com

## บทนำ

ปัจจุบันศาสตร์การบริหารได้รับอิทธิพลจากหลายสาขาวิชาผสมผสานกันในลักษณะสหวิทยาการ (Multidiscipline) และยังมีการนำทฤษฎีต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรในปัจจุบันมากขึ้น (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้กำหนดหน้าที่การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเอกชน และในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มีการออกแบบทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ได้แก่ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น และพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2544) และระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพทั้งองค์กร บุคลากร ภายในจะต้องร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพดี และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติอย่างไร และถ้าจะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังกล่าวก็ต้องช่วยกันคิดและช่วยกันวางแผน (Plan) แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไข (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม จากเหตุผลดังกล่าว ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นความต้องการของผู้รับบริการของโรงเรียน และสังคม ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและสามารถบริหารงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

โรงเรียนครูประชาชนนุทิศ (วันครู 2504) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในสภาพที่จะต้องพัฒนา และเตรียมความพร้อมในปัจจุบันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ทักษะและเข้าใจในวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นตอนต่างๆ รับผิดชอบงานที่มอบหมายในหลายๆ หน้าที่และกำหนดกิจกรรม/ โครงการให้ครอบคลุมและสนองต่อตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งอย่างจริงจัง ดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานความรับผิดชอบและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน นำเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานทุกเรื่องมาสรุปภาพรวมการดำเนินงานที่ชัดเจนในรอบปี เพื่อสรุปผลงานตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ตามสภาพความสำเร็จและผลการดำเนินการตามเป้าหมายแต่ละเรื่องในรอบปีมาอธิบายโครงการ/กิจกรรม จุดเด่นและจุดด้อย เพื่อนำมาสรุป และนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงในรอบปีต่อไป อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งที่จะบริหารระบบการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ(วันครู 2504) ให้มีความเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไป (โรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504), 2556)

จากผลการติดตามตรวจสอบและการประเมินผลคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษาประจำปี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 2 การประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา ข้อ 18 และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี และแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งให้เปิดเผยผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนให้รับทราบ ตลอดถึงระบบการประกันคุณภาพภายในตาม มาตรฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่ คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้าน ครูผู้สอน และมาตรฐานด้านผู้บริหาร ซึ่งผลไม่น่าพึงพอใจ

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนั้นผู้วิจัยพบว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกๆ ตามมาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนยัง ไม่มีความพร้อมในปัจจุบันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ บุคลากร ยังไม่มีความรู้ ทักษะและไม่เข้าใจในวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นตอนต่างๆ และบุคลากรมีจำนวน จำกัด ต้องรับผิดชอบงานที่มอบหมายในหลายๆหน้าที่ทำให้เกิดอาการท้อแท้ในการปฏิบัติงาน การกำหนด กิจกรรม/ โครงการไม่ครอบคลุมและไม่สนองต่อตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานได้ประกอบกับบริบทของ สถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน ไม่วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งอย่างจริงจัง บุคลากรไม่ศึกษากฎระเบียบ หลัก เกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานโดยไม่มีระบบการบริหารการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่ชัดเจน ยังไม่มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานความรับผิดชอบและกรอบ ระยะเวลาที่ชัดเจน บุคลากรยังไม่มี ความเข้าใจในการสรุปและรายงานที่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ข้อเท็จจริงจากหลักฐานที่ใช้อ้างอิงเปรียบเทียบคณะทำงานฯ ไม่ได้ นำเป้าหมาย/ ยุทธศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานทุกเรื่องมาสรุปภาพรวมการดำเนินงานที่ชัดเจนในรอบปี เพื่อสรุป ผลงานตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ไม่นำสภาพความสำเร็จและผลการดำเนินการตามเป้าหมายแต่ละเรื่อง ในรอบปีมาอธิบายโครงการ/กิจกรรม จุดเด่นและจุดด้อย เพื่อนำมาสรุป และนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงในรอบปีต่อไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มี การประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง โดยการนำรูปแบบการบริหารจัดการเข้าสู่ระบบงานประกันคุณภาพภายในอย่าง จริงจังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นรูปแบบในการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)
3. เพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)

## วิธีการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

**ประชากร** ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

**กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Method) ได้แก่

- 1) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา จำนวน 14 คน
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน
- 3) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้และรับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา) จำนวน 4 คน
- 4) ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีความรู้ระดับปริญญาเอก และมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาในระบบการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)
2. แบบสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อยรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)
4. แบบวัดความพึงพอใจ เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์สอบถามประเด็นปัญหาเป็นข้อๆ โดยวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Synthetic Methods Content)

**ขั้นตอนที่ 2** วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะซึ่งเป็นสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งและมอบหมายให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) โดยวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Synthetic Methods Content)

**ขั้นตอนที่ 3** วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาศักยภาพด้วยวิธีการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t – test Independent Sample) และวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

**ขั้นตอนที่ 4** วิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best) แบ่งเป็น 5 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544: 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) สรุปได้ดังนี้

ผลจากการประชุมครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์สอบถามพูดคุยถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) พบว่า ทุกประเด็นปัญหามีความสำคัญที่จะต้องดำเนินการแก้ไขในทุกปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) สำเร็จตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งและมอบหมายให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) พบว่า ได้ข้อมูลจากประเด็นข้อเสนอแนะ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ การกำกับติดตามดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประเมินผล การเขียนรายงาน

และการรายงาน ให้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ (PDCA) ในทุกขั้นตอน ซึ่งสามารถที่จะกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504)

ผลการพัฒนาข้าราชการครูโดยวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาปรากฏว่า หลังจากการดำเนินการงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นทุกคน จากการทดสอบคะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนา ด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับดำเนินการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ก่อนการพัฒนา มีระดับคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{x}$  = 19.86, S.D.= 2.983) หลังการพัฒนา มีระดับคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{x}$  = 24.71, S.D.= 2.199) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนสอบหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหาร งานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}$  = 3.89, S.D.=0.28) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและคณะกรรมการได้กำหนดรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นประจำทุกปีอยู่ และจัดแผนงานเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและโรงเรียนได้ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการพัฒนางาน พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งร่วมพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ และผลจากการพัฒนาโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}$  = 4.17, S.D.=0.29) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อให้ระบบงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมาก



## อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า การบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ได้ข้อมูลจากประเด็นข้อเสนอแนะดังนี้ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ กำกับติดตามดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประเมินผล การเขียนรายงาน การรายงาน และเสนอแนะใช้แนวทางการดำเนินงาน ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ (PDCA) ในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมินคุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน

ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก มีความตระหนัก และเห็นความสำคัญ มีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการพัฒนางาน พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งร่วมพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ และส่งผลจากการพัฒนาโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู2504) เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งสอดคล้องกับ เอเทรีย (Atria, 1999) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมัลรัฐอัลลินอยซ์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาล ในการทำแผนพัฒนาโรงเรียนในเมืองรัฐชิคาโก ผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมัลรัฐอัลลินอยซ์ และโฮเมส (Homes, 2002) ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มีปฏิรูปการศึกษานั้น ครูจะรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน นอกจากนี้แล้ว การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการภายใต้บริบทการปฏิรูปการศึกษา และพฤติกรรมทางวิชาการของครูจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้

ด้านคุณภาพการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการกำหนดรูปแบบการประกันคุณภาพภายในและนำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ การดำเนินการ การกำกับติดตามดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การประเมินผล การรายงาน และการเขียนรายงาน และผลการวิจัย พบว่า การกำหนดรูปแบบการบริหารเป็นสิ่ง



สำคัญต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยเริ่มตั้งแต่การประชุมเพื่อร่วมวางแผนและจัดทำคู่มือ การดำเนินงานระบบงานประกันคุณภาพภายใน การวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ สอดคล้องกับแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน กำหนดภาระงาน/ โครงการให้มีสอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ สนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำหนดบทบาทหน้าที่ มีคณะกรรมการในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ประเมิน กำกับติดตามโดยใช้เครื่องมือหลากหลายครอบคลุม อย่างเป็นระบบตามกรอบเวลาที่กำหนดและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุง วางแผนปฏิบัติงาน ให้เกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ระบบงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2541) ที่ได้กล่าวว่า โรงเรียนดีมีคุณภาพจะแสดงออกให้เห็น ถึง “มิติแห่งคุณภาพ” (Quality Dimensions) ในด้านต่างๆ คือ โรงเรียนมีความสามารถในการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐาน มีลักษณะเด่นเฉพาะ มีผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมการใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมี ชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน และโรงเรียนดีมีคุณภาพในมิติของความสำเร็จในการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยมีผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามสภาพความเป็นจริง และบริบท ของการบริหารจัดการของตนเองในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินและรับรองคุณภาพอยู่ระดับดี ทั้งการประเมินภายในสถานศึกษา และการประเมินภายนอก สถานศึกษา ประกอบกับโรงเรียนได้ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ มีความ กระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการพัฒนางาน พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งร่วมพัฒนาระบบ การจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ และผลจากการพัฒนาโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู2504) ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้วิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมิน ภายในของสถานศึกษา ได้กล่าวว่า ความพร้อมของบุคลากรในการทำการประเมินผลภายในพบว่าครูอาจารย์ มากกว่าร้อยละ 95 ยินดีและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลภายในและพร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการทำการ ประเมินผลภายใน และสอดคล้องกับ ฮาร์เปอร์ (Harper, 2000) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของทีมงานในการประกัน คุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนระดับกลาง ผลการศึกษาพบว่า 1) การวางแผนเป็นทีมทำให้ครูได้รับการ พัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้นและทีมงานมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนในแนวใหม่ 2) การทำงานเป็นทีม การสร้าง ความตระหนักให้แก่ครูใหญ่ของแต่ละสถานศึกษาในการเป็นผู้นำกระบวนการเปลี่ยนแปลง 3) การวางแผนพัฒนา ประกันคุณภาพแนวใหม่ของโรงเรียนต่างๆในการพัฒนาหลักไม่ส่งผลกระทบต่อเทคนิควิธีสอน

ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความ เชื่อมั่นให้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการนำ

ข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อให้ระบบงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีเวอร์ (Weaver, 1997) ได้ศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อกฎหมายปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 5-8 ปีของรัฐเคนตักกี้ ได้กำหนดคุณลักษณะที่ต้องปฏิรูปไว้ 7 ประการ ผลการศึกษาพบว่าครูมีเจตคติเห็นด้วยอย่างยิ่งโดยเรียงจากลำดับความสำคัญมากไปหาน้อยของคุณลักษณะ 5 ประการคือการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน การทำงานร่วมกันของบุคลากร การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและการรายงาน สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรนำรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ยึดหลักการจัดการคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management) ความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

2. จากผลการวิจัยผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นและให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในการนำรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนครูประชาชนูทิศ (วันครู 2504) ไปทดลองใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

2. ควรจัดให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

3. การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นเอง โดยพยายามให้ครอบคลุมพันธกิจ เป้าหมายในทุกด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านนักเรียน และในภาพรวมของโรงเรียน ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะ วิธีการและแนวทาง ในแต่ละองค์ประกอบอย่างละเอียด

## เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่: Modern organization theory*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โรงเรียนครูประชาขนูทิศ (วันครู 2504). (2556). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2556 โรงเรียนครูประชาขนูทิศ (วันครู 2504)*. พิษณุโลก.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542). การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. *ข้าราชการครู*, 19(5), 12-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. เล่ม 3* กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การวิจัยเชิงนโยบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนว พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2543). *แนวคิดและหลักการวิจัยในชั้นเรียน*. ใน พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ ลัดดา ภูเกียรติ และ สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (บรรณาธิการ), *ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา* (หน้า 156-194). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Atria, J. P. (1999). The Effect of the Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process on Chicago School Teacher Attitudes toward School Improvement.. *Dissertation Abstracts International*.
- Homes, J. H. (2002). Teacher Perception of Change in the Delivery of Instruction in the Classroom with the Implementation of the Whole School Reform Model Community for Learning (ALEM). *Dissertation Abstracts International*.
- Harper, J. R. (2000). The Role of Teams in Quality Assurance and Improvement Planning in two Illinois Middle School. *UMI Pro-Quest Digital Dissertation-Full Citation & Abstract*.
- Weaver, R. L. (1997). Innovation Propensity of Teachers and Their Acceptance and Implementation of the Primary School in Kentucky (Education Reform). *Dissertation Abstracts International*.